

(ב) בצבור יכול לאמרו בכיתו (ג) ולחזור פרשת התמיד לכד עם הצבור (ד) ויבנו בפעם השנייה בקורא בתורה (טו). א טור ב כל בו. תהגו המדקדקים (ז) להתנועע בשעה שקורין בתורה, הגמת התורה שנתנה ברתת, וכן (ח) בשעה שמתפללים על שם כל עצמתי תאמרנה יי מי כמך (אמרוהם): א. "בשבת * אומרים אצל פרשת התמיד פסוקי מוסף דשבת, אבל לא בראש חדש ויום טוב מפני שקורין בתורה בפסוקי מוסף. הגה ויש אומרים שמופדיין גם מוסף ראש חדש, וכן מנהגין (י) כדי לפרסם שהוא ראש חדש, וכן הוא לקמן סימן תכא (טו):

מט שיכול לומר קריאת שמע בעל פה, וכו סעף אחר:

א. "אף על גב דקמיא לן (ס) דברים שבכתב (ב) אי אתה רשאי (ג) לאמנם על פה, כל דבר שרגיל (י) וישגור בפי (ה) הכל (ו) * בגון קריאת שמע ובכרת כהנים (י) ופרשת התמיד וכו' וצא בהן (י) מחר:

שערי תשובה

בבאר היטב בשם ה' דרך חקקה שיהיה לאומרה בצבור עם השליח צבור פי קרבן תמיד נקראת בצבור צריך עיון, דאשד הצבור עומדים בשעת התורה, רק אנשי מעמד, ויבין שכל אחר אומר לעצמו יהי רצון כאלו קרב כר אין שכינתו לעבור בזה כלל. ומה שכתב הרמ"א וליחור פרשת התמיד לבד עם הצבור ויבין כר, לאו חידוש הוא, רק פנות הדברים מבאר בטר שכתב שראוי לכל אדם לומר רבון כר, ואם אין יכול לאמרו מפני שהוא עם הצבור טוב הוא שיקרא פרשת התמיד לבד ויאמר אותו ואין לחוש אם יקרא שנית עם הצבור, וליחורא דמלתא יבין שהוא פקודא בתורה, עד כאן לשונו, ונדחה לומר שלפי שדרגם היה שכל הצבור אמרו הכל יחד בקול רם, אם פן בשיאמר אותו לבד או יצטרך לשחק בהגיע לקרשת התמיד עם הצבור ואין זה נכון, שכן פסוקי מוסף, ודעת הא"י ויל שלא לומר פסוקי מוסף אחר פרשת התמיד ומכל שכן פסוקי ראש חדש. וצ"ח בשלמי צבור קצת דקדוקי פחות בסדר פסוקי הקטרת, יש לומר אשה הוא ה' אלקינו, על פי תורתו של הא"י, וצריך לומר הא"י בחשך קמין, וצ"ח פקדת הגדולה בשם הרמב"ם, מחזיק למקדש ולא ופחורין בנא"י, אף כפת מרצון ואין לומר מפסד בפי"ם פי הוא אותיות פתח כר, וצריך לומר כל שהוא ולא שיהיה, פן קרב הא"י ויל, כדי לשמור בה את הצפון פן צריך לומר ולא ליטות כמו שכתב בספרים, וצריך לומר זה הקול אם כפרתה פשנה לחצאין ואם חסר אחר כר, פן קרב מהר"י סרוק ויל, אפי' הנה מסדר כר, קרב הרב ויל שאין צריך לומר בגל אחת קודמות, רק הקטרת לאיברים עד בוכין שזו צריך לומר ויבין קודמין כר, אלא בכח יאמר כל שתי פחות יחד ויפסיק ואמר גדלת ימינו, וכן על דרך זה השאר על דרך בשמים יבשה פני כר, ובשערי פקדת הגדולה סימן טא פתח ד'ש נהגים לעמוד בשאומרים אלא בכח, ומה שאין אומרים אחר הקטרת כאלו הקטרת פתח ביה ד'ש נהגים לפי שאמרנו אם חסר כר, יש לחוש שזמן חסרנו כר, וצ"ח לקמן סימן קלב ובמגן אברהם סעף קטן ה' ובפרקי יוסף פתח בשם מהר"ם ירמיהו דאמר דמה שאומרים מהנה שיענה בית המקדש יש לזקק ולומר שבתה בית המקדש, פי הבית יתנה מעשה יי יצור מקדש ה' מוננו יידי ויתנה, וכן יש לומר קדם איהו מקדשן ואחר תפלת שמונה עשרה, צ"ח שם, ואינו מכתב, וצ"ח בתוספות יום טוב סוף תמישי דמפשי בשם הרמב"ם, וגם במלת שיענה גם פן אפשר לקרש שבירי שמים נאמר, וצ"ח שם שכתב שיהיה להי כר שהוא בדברי הנמים, ובתהלים נפל שעות בספרים במה שכתב את ארץ קנען, והשני שכתב אלהים אלהי ישראל ואינו פן בדברי הנמים, ומה שאנו אומרים הוא מהברי הנמים, צריך להפסיק קצת בין במים ובין אדירים פי עצם שפתח פתח במים וסוף פסוק במלת אדירים, פי תבת אדירים לא קאי על במים אלא על המצרים, כמו שכתב ונא אירי זה הקדוש ברוך הוא וכר מאדירים אלו המצרים דכתיב עליו כר, וכן (במלת) [הנבחרת]: עליו אדירים בעשרת במים, צ"ח שם, אף על גב דאדירים שזן נמי על הנמים מכל פקדום פתח דמחפשי נמי על המצרים יש להפסיק קצת שלא לומר בנשימה אחת: * הכל, צ"ח באר היטב וצ"ח שם בפרק נאיר דההלים שהוא נחמים ה' לה כחפלה ויש לקמן על מה שכתב תלמידי רבנו יונה בבכורות, אבל פסוקי מעמידות אחר לאמנם

באר היטב

יב וליחור לאומרה בצבור עם השליח צבור כי קרבן תמיד נקראת בצבור, ודרך חקקה]: (ג) להתנועע, הנה, כפסוקי דמורה, אבל בתפלה אין להתנועע מנחם עיניהם סימן קיג. ובכנת הגדולה הביא שקצת פרושים נוהגים להתנועע בנחת בחתימות הכרכות בלבד לקדם מפני שמי נחת הוא. ובמדרש"ל כתב שהיה מתנועע בתפלה מלפניו לאחוריו ומאחוריו לפניו, ע"כ שם. ובדרכי משה כתב שהרגלי נתי טעם על דרך הקפלה להתנועע בתפלה. וכתב הפגן אברהם דעבר כמו עבר

דעבר כמו עבר וכלכר שייך:

(ה) הכל, אבל אם לא שגור בפי הכל אף על גב ששגור בפי אסור. העלת תמיד

לכן קרב שאין לחוש אם יקרא שנית כר, אבל פשיטא שאם אינו מתפלל עם הצבור יחד אין צריך לאומרה בצבור וקרא, שיהיה פתח שזמן שיהיה שנית בצבור יאמר בקורא בתורה, ואם פן אינו עולה לו האומרה בצבור דגמט קרבן כלל: * אומרים פסוקי מוסף, ודעת הא"י ויל שלא לומר פסוקי מוסף אחר פרשת התמיד ומכל שכן פסוקי ראש חדש. וצ"ח בשלמי צבור קצת דקדוקי פחות בסדר פסוקי הקטרת, יש לומר אשה הוא ה' אלקינו, על פי תורתו של הא"י, וצריך לומר הא"י בחשך קמין, וצ"ח פקדת הגדולה בשם הרמב"ם, מחזיק למקדש ולא ופחורין בנא"י, אף כפת מרצון ואין לומר מפסד בפי"ם פי הוא אותיות פתח כר, וצריך לומר כל שהוא ולא שיהיה, פן קרב הא"י ויל, כדי לשמור בה את הצפון פן צריך לומר ולא ליטות כמו שכתב בספרים, וצריך לומר זה הקול אם כפרתה פשנה לחצאין ואם חסר אחר כר, פן קרב מהר"י סרוק ויל, אפי' הנה מסדר כר, קרב הרב ויל שאין צריך לומר בגל אחת קודמות, רק הקטרת לאיברים עד בוכין שזו צריך לומר ויבין קודמין כר, אלא בכח יאמר כל שתי פחות יחד ויפסיק ואמר גדלת ימינו, וכן על דרך זה השאר על דרך בשמים יבשה פני כר, ובשערי פקדת הגדולה סימן טא פתח ד'ש נהגים לעמוד בשאומרים אלא בכח, ומה שאין אומרים אחר הקטרת כאלו הקטרת פתח ביה ד'ש נהגים לפי שאמרנו אם חסר כר, יש לחוש שזמן חסרנו כר, וצ"ח לקמן סימן קלב ובמגן אברהם סעף קטן ה' ובפרקי יוסף פתח בשם מהר"ם ירמיהו דאמר דמה שאומרים מהנה שיענה בית המקדש יש לזקק ולומר שבתה בית המקדש, פי הבית יתנה מעשה יי יצור מקדש ה' מוננו יידי ויתנה, וכן יש לומר קדם איהו מקדשן ואחר תפלת שמונה עשרה, צ"ח שם, ואינו מכתב, וצ"ח בתוספות יום טוב סוף תמישי דמפשי בשם הרמב"ם, וגם במלת שיענה גם פן אפשר לקרש שבירי שמים נאמר, וצ"ח שם שכתב שיהיה להי כר שהוא בדברי הנמים, ובתהלים נפל שעות בספרים במה שכתב את ארץ קנען, והשני שכתב אלהים אלהי ישראל ואינו פן בדברי הנמים, ומה שאנו אומרים הוא מהברי הנמים, צריך להפסיק קצת בין במים ובין אדירים פי עצם שפתח פתח במים וסוף פסוק במלת אדירים, פי תבת אדירים לא קאי על במים אלא על המצרים, כמו שכתב ונא אירי זה הקדוש ברוך הוא וכר מאדירים אלו המצרים דכתיב עליו כר, וכן (במלת) [הנבחרת]: עליו אדירים בעשרת במים, צ"ח שם, אף על גב דאדירים שזן נמי על הנמים מכל פקדום פתח דמחפשי נמי על המצרים יש להפסיק קצת שלא לומר בנשימה אחת: * הכל, צ"ח באר היטב וצ"ח שם בפרק נאיר דההלים שהוא נחמים ה' לה כחפלה ויש לקמן על מה שכתב תלמידי רבנו יונה בבכורות, אבל פסוקי מעמידות אחר לאמנם

באר היטב

א * בגון קריאת שמע וכו'. וליחור אמירת הלל, משמע בתוספות וישנים דיומא גם פן שיש להקל, ע"כ שם, חטעם אבל כל זה אם רגיל בפיו היטב שלא יבא לטעות בו, פי בקל יבא לטעות באמירת לא לנו לקאפטיל קלה, ולא יצא ידי חלל וגם בכתוב יתנה לבטלה:

באר היטב

כתב דמכל מקום בפרשת התמיד ראוי לעמוד, שקורין בצבור בקול רם. גם מה שכתב בבאר היטב בשם ה' דרך חקקה שיהיה לומר פרשת התמיד בצבור עם השליח צבור, ע"כ בשערי תשובה שהשיג על זה. כתב הפרי מגדים, מה שכתוב בסדורים פקדת הגדולה רצון כאלו הקרבנו קרבן התמיד, ויש גורסין הקרבתי, אינו נכון, כי הקרבתי בפרשת תשאת אפצלים קאי, מה שאין פן בתמיד אין יחיד מקרי בעלים. ובטור הגרסא כאלו קרב התמיד במועדו וכו', וזה נכון, ובשערי תשובה מילש גם הגרסא שלנו: (ב) בצבור, שדרגם באותו מקום לומר רק פרשת התמיד לכד בצבור: (ג) וליחור, שמתנהגם היה מקדם לומר הכל בידו בקול רם, ואם פן לא יכול לשחק בעת שיאמרו בצבור, דהיינו מכתב מלתא: (ד) ויבנו, ע"כ פסור שהוא רק לרומא דמלתא, שלא יהיה נראה כאלו מקריב שני תמידים: (ה) בשעה שמתפללים, ויש (ו) פוסקים שחולקין על זה ואומרים דבתפלה אין להתנועע, ורק בפסוקי דמורה ובכרת קריאת שמע ולמוד התורה אפלו שבעל פה המונהג להתנועע. וכתב הפגן אברהם, דעבר כמו עבר דעבר כמו עבר, והכל לפי (ז) מה שהוא אדם, אם מבין היטב על ידי תנועה ותנועה, ואם לא יעמוד כן, וכלכד שייך לבו, וקצת מתנועעים תנועה משפשת, שהגוף עומד על עמוד רק בראש הופך פעם לזמין ופעם לשמאל דרך גאוה, * אין לעשות פן:

א (ו) כדי לפרסם, אבל יום טוב (ז) אין צריכין לפרסם, שכתב הוא מפרסם מאתמול, אבל שבת, אף על פי שהוא מפרסם אומרים אותה בשחרית, שהרי אין יכולין לקרואה בתורה מפני שאין בה אלא שני פסוקים, כמו שיתבאר בסימן רפג:

א (א) דברים שבכתב, סומא (ב) מחר לקרות בעל פה, משום עת לעשות לך, הפרו תורתך. והוא הדין אם הוא בבית האסורים ואין יכול להשיג שם תפוש: (ב) אי אתה, כתב הרמב"ם, חלק א סימן קלה, לקרות הפרשה בעל פה בשעה ששליח צבור קורא אפי' נזמר, אבל איני מודה לאתריה, משום דיש תמידים: (ג) פוסקים הרבה שסוברים דהאסור הוא דקרא אם מוציא בזה לאתריה יי תוכתן, וכן כתב בעשרת זקנים ובאור הגר"א: (ג) לאמנם על פה, מי שדורש בפרים בהרבה פסוקים שבתורה וקשה לו לתפש בכל שעה בתפוש מפני כבוד הצבור, אפשר שיש להקל, ע"כ ביומא (ה) ב' בתוספות וישנים דבור המתחיל וקעשור, בתרוין ראשון ובתרוין בתרא, ובבאר הגר"א הסכים לדינא לתרוין בתרא: (ד) וישגור, אבל אם אינו שגור בפי הכל (ז) אף על גב ששגור בפיו אסור: (ה) בגון קריאת שמע, וכן (ז) פסוקי דמורה: (ו) ופרשת התמיד, כתב הפגן אברהם, המעין בבית יוסף יראה שיש דעות שונות בשם התר אמירת אלו הדברים בעל פה, לכן יש להזהר שלא לומר שום דבר בעל פה כי אם מה שנוצר פה בשלמת ערוך. ובתשובות מזה יאיר מתיר לומר כל ספר תהלים בעל פה, דכיון שהוא לעורר רחמי ד' הוי לה כתפלה, ונראה לי שיש לסמוך עליו, דכלאו הכי דעת העשרת זקנים והגר"א התפוסקים דדוקא להוציא רבים ידי תוכתן אסור: (ז) מחר, ובמוציא אתריה באמירתו את הכתובים, מצד הפגן אברהם להתמיר שלא לומר בעל פה בכל גווי, וכן משמע מדברי הגר"א בבאורו:

שער הציין

(ה) צ"ח קמן אברהם וליחור דקרא ובאר היטב: (ז) פרי מגדים: (א) אלהי דקרא: (ב) לביש: א (ב) אהוינים: (ג) קמן אברהם: (ד) טור: